

אחד מהחבורה וינאם אודות הישיבה ויעורר אודות הבאת תלמידים להישיבה לכל המערכות ולכל הכתות.

הנני כופל את פקודתי האמורה בזה, וכשיגיע מכתבי אליכם תיכף תגשו לסדר בעזה"י את דבר התעמולה ותסדרו את המקומות לדרוש ולנאום על יום ש"ק הבע"ל ויום א' הבע"ל והשי"ת יצליח לכם בגשמיות וברוחניות.

כל אחד מכם כשיקרא מכתבי זה ידע שאליו הנני כותב ועליו הנני מעמיס עבודה זו לעשותה במסירה ונתינה ובמרץ רב ויודיעוני תוצאות עבודתם.

הדו"ש ומברכם

אוצר החכמה

יוסף יצחק

א'תתכו

ב"ה כ"א תמוז תש"ב
ברוקלין

כבוד ידידי הרב הגאון הגדול, הנודע לשם תהלה ותפארת בתוככי גאוני יעקב ובקרב עסקני הכלל, משכיל על דבר טוב בעל מדות תרומיות, אי"א מוה"ר ישראל שליט"א הלוי ראזענבערג

שלום וברכה!

גזירה איומה ונוראה, בחלול קדושת התורה, מרחפת על ראשי כל עדת בני ישראל יושבי נויארק רבתי, בזה שרוצים להכריח – הי' לא תהי' – להקדים ללמודי הקדש את – להבדיל – למודי החול בישיבות. ההצעה להקדים את למודי החול – להבדיל – ללמודי הקדש לבד

אוצר החכמה

א'תתכו

נעתקה מהעתק המזכירות. והגיע לידינו גם טופס נוסף אל מוה"ר אליעזר סילווער. כבוד . . . ראזענבערג: אגרות נוספות אליו – לעיל ח"ה א'תעב. לקמן א'תתלא. להקדים ללמודי הקדש: ראה בזה גם לקמן אגרות א'תתכח, א'תתלא-ב, תיאור הדברים – במאמר מיוחד בהקריאה והקדושה גליון 23 (מנ"א תשי"ב) ע' י.

זאת שהיא חלול רגשי הקדש, הנה תהרוס ותחריב – ה' לא תהי' – את כל מעמד ומצב הישיבות אשר בנויארק רבתי ואגפ' ותביא – חס וחלילה – תוצאות רעות בלתי משוערות מראש.

בשבוע העברה הזמנתי את יו"ר הקאמיטה, הנודע לשם תהלה, י"א ובעל מדות טובות מוה"ר יצחק מאיר שי' בונים ונודעתי ממנו מצב הענין ונוכחתי לדעת כי ת"ל הקומיטה עושה את עבודתה בטוב, מעמידים דבריהם על יסוד החקים אשר בודאי טוב הדבר, אבל עם זה הנה התוצאות יהיו, לכל היותר, בדרך פשרה, והכל יודעים אשר הישיבות אינן יכולות להסכים ולא יסכימו לשום פשרות והנחות, וברכות יחולו על ראשי מנהלי הישיבות אשר המשיכו את שעות למודי הקדש כפי הדרוש ובעזה"י כן יהי' גם על להבא.

חברי ועד ההשכלה המציעים את הסדר אינם יודעים את המצב באשר הוא וצריכים להסביר להם בדברים ברורים כי קדימת למודי החול – להבדיל – ללמודי הקדש הוא דבר בלתי אפשרי בשום אופן בעולם וצריכים לדעת שבזה המה מחללים את רגשי הדת של עמנו זיי פארשוועקען מיט דעם די רעליגיעזע געפיהלען.

והנה בכל עת ובכל מקום אין ברשות מי שהוא – אפילו לאותם הבאים בכח הממשלה – לחלל את רגשות הדת של זולתו, ומה גם במדינה חפשה הלזו, ובה בשעה אשר אחינו ואחיותינו בכל מדינות כיבוש האגגי נהרגים נשחטים ונטבחים באכזריות איומה.

בה בשעה אשר סכנה נוראה מרחפת על קדושת ארץ אבותינו ירחמנה וירחמנו השי"ת.

בה בשעה אשר אחינו בני ישראל גרי המדינה חורפים נפשם בשדי המערכות ביבשה בים ובאור.

בה בשעה אשר גרי מדינה זו זקוקים לרחמים רבים שלא יבא צר ואויב למדינה זו והסמוכות אלי' ואשר יצליח השי"ת לעם האמריקאני ולכל הנלוים אליו ללחום בעד הצדק והיושר.

ובה בשעה אשר נשיא ארצה"ב, פרעזידענט רוזוועלט, מעורר ומעודד את רגשות האמונה ואשר כל עם ועם יתפלל אל אלקיו אשר האור ינצח את החשך הנה בשעה זו עלה בדעת חברי הוועד לגזור דבר – ה' לא תהי' – הנוגע בבבית עין ישראל לחלל את הקדוש לנו.

דעתי שצריכים לקחת בעזה"י צעדים יותר חזקים לחזק את

הקאמיטה העוסקת בזה והעולה על כולנה לעורר את דעת הקהל, להבינו את כל חומר הענין ותוצאותיו - היל"ת - בהירוס וחורבן מוסדות התורה.

כל ישראל - בלי הבדל מפלגה ושאיפה - צריכים להשתתף בבקשה להעביר את רוע הגזירה וצריכים לסדר תעמולה רחבה בכל פינות נויארק רבתי ובכל הערים והעיירות השייכים לנויארק סטעיט, על ידי: (א) אספות פומביות מסודרות בנואמים נלהבים ובעלי רגש. (ב) קו"ק באידיש ובאנגלית. (ג) העתונים במאמרים נלהבים ערוכים בטוב טעם.

ובזה הנני מזמין את כבוד ידידי כת"ר בהזמנה מיוחדת אשר יואיל להשתתף אתי עמי לקדש שם שמים ולהרים קדושת התורה ברבים לעמוד בראש התעמולה וכמאמר מעשה אבות סימן לבנים, ישתתף אתי עמי בעבודת הכלל בחיזוק היהדות והרמת קרן התורה והיראה ויהי' למופת לבני גילו הגאונים האדירים שליט"א, ובעזרת השי"ת הנה כלנו יחדו בכחו של קהל עדת ישראל ובעזרת עסקני הכלל והצבור ובזכות תלמידי הישיבות ותינוקות של בית רבן נוכל לקוות אשר קדושת התורה תנצח ואור תורה ומצות יהי' במושבות בני ישראל ובזכות התורה וחיזוק היהדות בהתעוררות של תשובה יחוס השי"ת וירחם ויקל מעלינו את חבלי משיח ויקרב את יום הבהיר דביאת משיח צדקנו בקרוב ממש.

הנני מחכה לתשובת כת"ר ביפה שעה אחת קודם.

ידידו הדו"ש מכבדו ומברכו.

א'תתכח

ב"ה כ"א תמוז תש"ב

ברוקלין

דברי תשובה

כבוד ידידי עוז הרה"ג הנודע לשם תהלה ותפארת
בתוככי גאוני יעקב, בעל מדות תרומיות וו"ח אי"א
מוה"ר ניסן שי

שלום וברכה!

בענין הגזירה האיומה המרחפת על הישיבות שרוצים להקדים
ללמודי הקדש את – להבדיל – למודי החול, הזמנתי את יו"ר
הקומיטה הנודע לשם תהלה, י"א ובעל מדות טובות מוה"ר יצחק
מאיר שי בונים ונודעתי ממנו מצב הענין, ולדעתי צריכים לקחת –
בעזה"י – צעדים יותר חזקים והעולה על כולנה לעורר את דעת הקהל,
ובעזה"י אקרא ימים אלו אחדים מהראויים להתיישב עמהם בענין זה
– אשר את ידידי שי הנני חושב ביניהם – ולפי הצעתי יודרשו רבנים
נואמים בעלי זקן ופאות הראש (כי הצעירים או הבאים בשנים ודעתם
צעירה אין דבר הגזירה נוגע להם, כי דעתם הכוזבת – שמוצאה ממעין
נרפש שעבר עליו כלח – היי יהודי בביתך ואדם (???לא אדם אתם
כדרשת רז"ל אתם קרויים אדם) בצאתך, שדדה מאתם את הרגש,
וכנביאי הבעל – להבדיל – יתנו קולם בבכי או בשחוק – אחת היא
להם כי רק מן הכפתור יוציאו – להצית או להלהיב את האודים
בקהלתם) ובזה הנני לבקש את ידידי המכיר את הרבנים שי שיואיל
לבחור כעשרה איש – בלי הבדל אם מאנ"ש או מהעולמשע – בעלי
רוח ורגש ונואמים טובים ויודיעני ביפה שעה אחת קודם במהיר,
ותודה וברכה.

ידידו הדו"ש ומברכו.

א'תתכח

נדפסה בס' התולדות ח"ד ע' 224, והושלמה ע"פ העתק המזכירות.
מוה"ר ניסן: טעלושקין, אגרות נוספות אליו – לעיל א'תרלט, ובהנסמן בהערות שם.
להקדים ללמודי הקדש: ראה בזה גם לעיל אגרת שלפנ"ז, ובהנסמן בהערות שם.
??? בתמיה, הלזה יקרא אדם?

כדרשת רז"ל: יבמות סא,א.

א'תחלא

ב"ה י"ג מנ"א תש"ב
ברוקלין

כבוד ידידי הרב הגאון הגדול, הנודע לשם תהלה
ותפארת בתוככי גאוני יעקב ובקרב עסקני הכלל, משכיל
על דבר טוב בעל מדות תרומיות, אי"א מוה"ר ישראל
שליט"א הלוי ראזענבערג

שלום וברכה!

אוצר החכמה

הגזירה להכריח להקדים את לימודי החול ללימודי הקדש היא
גזירה איומה הנוגעת לכל הישיבות, ואם ח"ו וח"ו יסכימו אל הפשרות
שעשו מכבר - כשלש שנים מלפנים - יזיקו לכל הישיבות ברוח ובגשם,
נוסף על חילול קדושת התורה, ומוכרח הדבר אשר אגודת הרבנים תגן
על קדושת התורה ועל טובתן של הישיבות ותבחר ועד מיוחד אשר לו
תהי' הדיעה העקרית במהלכי עניני הגזירה, ואשר הקומיטה של
ה"לאיערס" ובעלי הבתים לא יהי' להם] שום רשות לעשות דבר בזה
בלי הוראות והסכמת ועד-רבנים שתבחר אגודת הרבנים. דבר זה -
בחירת ועד רבנים למטרה זו - הוא דחוף מאד.

תקוותי תאמצני אשר ידידי כת"ר, נשיא אגודת הרבנים, יכניס
עצמו בזה לסדר ועד רבנים באי-כח אגודת הרבנים כאמור, ובגלל הדבר
הזה, בהצלת קדושת התורה ושמירת מצב הישיבות ברוח ובגשם, יחזק
השי"ת את בריאות ידידי כת"ר וישמור את בנו שי', שהלך למלאות את
חובתו בצבא, בכל מקום שהוא ויחזירנו לביתו בריא ושלם בגשם
וברוח.

והנני ידידו הדו"ש ומברכו.

אוצר החכמה

א'תחלא

נעתקה מהעתק המזכירות. לתוכנה ראה לעיל אגרת א'תתכז, ובהנסמן בהערות שם.
כבוד . . . ראזענבערג: אגרות נוספות אליו - לעיל א'תתכז, ובהנסמן בהערות שם.

א'תתלב

ב"ה י"ג מנ"א תש"ב
ברוקלין

כבוד ידידי הרב הגאון הגדול הנודע לשם ותפארת
בתוככי גאוני יעקב ובקרב עסקני הכלל, משכיל על דבר
טוב, בעל מדות תרומיות אי"א מוה"ר אליעזר שליט"א
סילווער

שלום וברכה!

חרפה שברה לבי בשמעי מהסטירה אשר נחל ידידי כת"ר וכבוד
הרבנים וראשי הישיבות, ה' עליהם יחיו, מאת חברי הקומיטה
בהועידה דשמיני ותשיעי לחדש זה, מבלי תת להם רשות הדבור בדבר
התורה וקדושתה אשר הדיעה והדבור, בדעת תורה, הוא רק לכבוד
הרבנים הגאונים וראשי הישיבות המוסרים נפשם על הרבצת התורה,
אבל תקותי חזקה כי ידידי כת"ר לא יתחשב עם זה, כי באמת מאפע
הוא ובלתי ראוי לתשומת לב, ובעזה"י יביא מהכח אל הפועל ליסד
ועד-רבנים מאגודת הרבנים כאשר אמר ידידי כת"ר בזמן ביקורו אצלי
שהתענגתי במאד על תוקף דעתו, דעת תורה, בענין הגזירה שצריכים
לעמוד בכל תוקף עוז מבלי לזוז זיז כל שהוא, כמו שנהגה ישיבת
תורה-ודעת, ובעזה"י לשית עליהם נוספות, ובטח כי בועד אשר יבחרו,
וידידי כת"ר וידידי הרב הגאון הגדול הנודע לשם תהלה ותפארת
בתוככי גאוני יעקב ובקרב עסקני הכלל משכיל על דבר טוב בעל מדות
תרומיות אי"א מוה"ר ישראל שליט"א הלוי ראזענבערג יעמדו בראש
הועד לשמור על קדושת התורה וטובת הישיבות ברוח ובגשם, ונותן
התורה יתברך ויתעלה יצליח להם בעבודתם הקדושה הלזו וברוכים
יהיו, הם וחברי הועד מגיני קדושת התורה, בגשם וברוח.

והנני ידידו הדו"ש ומברכו.

א'תתלב

נעתקה מהעתק המזכירות. לתוכנה ראה לעיל אגרת א'תתכז, ובהנסמן בהערות שם.
כבוד . . . סילווער: אגרות נוספות אליו — לעיל א'תשע. א'תתכז.